

Studiereis Bozar Brussel voormiddag **zondag 12 december: DAVID HOCKNEY**
(+ infoavond vooraf: lezing & filmdocu HOCKNEY op 18 oktober 20u/ zie verder)

Namiddag zondag 12 december: Mogelijkheid tot begeleid bezoek (reservatie eigen ticket!) **ING Art Center expo Humor in de Kunst** en een niet-begeleid vrij bezoek (reservatie eigen ticket!) aan **KMSK Brussel** en **Koninklijke Bibliotheek Brussel** (voor meer concrete info: **zie verder**).

Begeleider/organisator: Peter Jonnaert, leerkracht kunstgeschiedenis & BAC Mailadres:
peter.jonnaert@telenet.be   Gsm: 04 79 91 37 27

- **Vanaf 9.15u:** verzamelen voor ingang parking aan de academie in Temse
- **Stipt 9.30u:** vertrek bus
- **11u:** start groepsbezoek aan Bozar Brussel
- **Omstreeks 13.00u:** einde bezoek en begin middagpauze. Gelieve zelf lunchpakket mee te brengen. Je kan ook lunchen in Bozar waarvoor je best zelf vooraf reserveert:
Victor Bozar Café Ravensteinstraat 23 · 02 213 19 19
- **Namiddag** niet begeleid bezoek Brussel centrum zelf in te vullen (diverse musea en historische bezienswaardigheden) (bezoek ING Art Center expo wél begeleid/ zie verder)
- **17.30u:** vertrek bus (plaats nog nader te bepalen/buurt Bozar) terug naar Temse
- **Omstreeks 18.30u:** aankomst academie Temse

Inschrijven leerlingen academie voor zondag 14 november 2021 op het secretariaat academie Temse. Nadien kunnen ook niet-leerlingen zich inschrijven als het max van 50 deelnemers niet bereikt is. Je bent pas ingeschreven als er betaald is:

13 euro euro p/p = busreis en gratis inkom dubbelexpo Bozar **mét Museumpas**

26 euro euro p/p = busreis én betaalde inkom dubbelexpo Bozar **zonder Museumpas**

Geen terugbetaling van inschrijvingsgeld mogelijk bij annulatie van uwentwege, enkel indien er een plaatsvervanger (eventueel iemand van de wachtlijst of door uzelf aangebracht) kan meegaan. De inrichters zijn niet verantwoordelijk voor gebeurlijke ongevallen. Bij minder dan 30 deelnemers wordt de reis geannuleerd.

BETALINGSBEWIJS

Naam: .....

is ingeschreven voor de studiereis naar Brussel BOZAR
dubbel expo DAVID HOCKNEY op 12/12/2021

met ..... personen en betaalt hiervoor;

..... x 13 euro (volwassenen) = ... euro

..... x 26 euro (volwassenen) = ... Euro

Handtekening (academie) datum + stempel academie -----

INSCHRIJVINGSSTROOK VOOR DE ACADEMIE

(ondergetekende verklaart zich akkoord met inschrijvingsvoorwaarden)

Naam en voornaam .....

Telefoon/GSM.....

Emailadres.....

Handtekening: .....

Datum: .....

DUBBELEXPO DAVID HOCKNEY BOZAR BRUSSEL

1. *David Hockney: Werken uit de Tate Collectie, 1954-2017* verzamelt een uitgebreide reeks van meer dan 80 schilderijen, tekeningen en prenten van Hockney uit de Tate Collection. Dit overzicht overspant zijn hele carrière en toont een aantal memorabele werken uit de vorige eeuw, zoals de monumentale dubbelportretten *My Parents* en *Mr and Mrs Clark and Percy*. Het indrukwekkende *Bigger Trees Near Water* uit 2007 is Hockneys grootste werk (meer dan 12 meter lang) en neemt de bezoeker mee naar een mistroostige dag in Yorkshire, waar de kunstenaar vandaan komt.

2. *David Hockney: De Komst van de Lente, Normandië*, 2020, gepresenteerd in samenwerking met de Royal Academy of Arts, Londen, bestaat uit een reeks hedendaagse werken van de nu 84-jarige kunstenaar. Vanuit Normandië 'schilderde' hij op zijn Ipad het verloop van de lente tijdens de eerste lockdown. De kleurrijke schilderijen van de natuurpracht herinneren ons eraan dat we ook in deze verwarrende tijden van het leven moeten houden: "Do remember they can't cancel the spring". De serie van 116 werken wordt geprint op hoogkwalitatief papier en integraal tentoongesteld in het Paleis voor Schone Kunsten.

Namiddagprogramma zelf in te vullen naar keuze.

Voor bezoek aan musea en expo's Brussel gelieve zelf tickets op voorhand te reserveren.

Hieronder kan je uitgebreide info vinden over enkele interessante expo's & musea:

Tip 1: ING Art Center Koningsplein 6 te 1000 Brussel: expo 'De humor van de kunst'

Peter Jonnaert, leerkracht kunstgeschiedenis & BAC van de Academie Temse verzorgt een **exclusieve rondleiding in deze expo**. Start voorzien om 14u30. Voor reservatie rondleiding gelieve hiervoor enkel te bevestigen op de bus bij organisator Peter Jonnaert ofwel per mail: peter.jonnaert@telenet.be
Max: 15 deelnemers.

Deelnemers reserveren wel zelf op voorhand online hun tickets voor bezoek expo bij ING Art Center: <https://art.ing.com/fr/news-detail/new-exhibition-hahaha-the-humour-of-art>

ING Art Center 15.09.21 > 16.01.22
ing.be/art

Deze expositie focust op de rol van humor in de artistieke revoluties vanaf het einde van de negentiende eeuw tot vandaag. Van de Great Zwanx Exhibition (1885) tot het dadaïsme, van de ezel "Lolo" tot de readymade van Marcel Duchamp, van Man Ray tot Marcel Broodthaers, van de zingende John Baldessari tot de confronterende werken van Wim Delvoye: Hahaha neemt humor ernstig! De tentoonstelling is een unieke samenwerking tussen Kanal-Centre Pompidou, Centre Pompidou en ING België. Ze maakt het mogelijk kunstwerken vanuit een andere hoek te bekijken én kennis te maken met werken van Centre Pompidou die nooit eerder of zeer zelden werden tentoongesteld in België.

De humor van de kunst is opgebouwd rond zeven thema's: karikaturen, woordspelingen, kunst als spel, hoaxen, parodieën, spot en meesternarren. Het parcours brengt meer dan tweehonderd werken samen en helpt ontrafelen hoe kunstenaars op een demystifiërende manier naar kunst hebben gekeken.

Tip 2: KONINKLIJKE MUSEA VOOR SCHONE KUNSTEN Regentschapsstraat 3 te 1000 Brussel (nabij het Koningsplein)

Je reserveert zelf op voorhand online de tickets voor de musea en de expo's: <https://www.fine-arts-museum.be/nl>

Er wordt geen rondleiding voorzien door de academie.

Het Magrittemuseum

Ontdek de culturele hotspot in hartje Brussel: in het Musée Magritte Museum vindt u een uitzonderlijk ensemble werken van de Belgische surrealist René Magritte (1898-1967), een van de beroemdste kunstenaars ter wereld. Met meer dan 200 stukken is het de allergrootste Magritteverzameling. Het museum, een tentoonstellingsoppervlakte van 2500 m² ingericht volgens hedendaagse museologische normen, geldt als de internationale referentiecollectie bij uitstek van het oeuvre van deze veelzijdige kunstenaar.

Fin de Siècle Museum

Ensor, Khnopff, Spilliaert, Horta, Rodin, Gauguin, Boch, Bonnard, ... : meer dan 120 kunstenaars wachten je op in het Fin-de-Siècle Museum!

Duik in het hart van het bruisende Brussel van de jaren 1900 met haar waaier aan kunststromingen en disciplines – van impressionisme tot Art Nouveau, van schone kunsten tot opera.

Old Masters Museum

De voortreffelijke collectie oude kunst, getuige van een rijkgevoeld verleden, omvat de periode van de 15e tot de 18e eeuw. De

schilderijen in het Musée Old Masters Museum zijn van onschatbare waarde: Vlaamse primitieven en werk van talrijke kunstenaars uit creatieve tijdperken zoals de Vlaamse renaissance en barok - Memling, Bosch, Bruegel, Rubens, Van Dyck, Jordaens, enz.

Modern Museum

De collectie moderne en hedendaagse kunst (van 1914 tot vandaag) is momenteel niet toegankelijk. Toch presenteren **tijdelijke expo's** regelmatig werken uit deze collectie, tot ze naar een geschikte locatie kunnen worden overgebracht:

Expo 1 EUROPALIA: Sporen van moderniteit

Een artistiek en historisch parcours rond het thema van de trein, aan de hand van het werk van sleutelfiguren uit de 19de en 20ste eeuw – onder wie Monet, Caillebotte, Spilliaert, Boccioni, Severini, Léger, De Chirico, Mondriaan, Servranckx, Caviglioni, Delvaux en Magritte.

In het begin was de trein het ultieme symbool van moderniteit. Hij was een belangrijk instrument van de industriële revolutie, bracht hoop op vooruitgang en rijkdom maar ontketende ook gevoelens van angst en

weerstand tegen verandering. In de jaren 1820 werden in Groot-Brittannië de eerste spoorlijnen aangelegd om de mijnbouw te stimuleren. België was het eerste land dat dit voorbeeld volgde en in 1835 huldigde Leopold I een spoorlijn in tussen Brussel en Mechelen.

De trein zorgde voor diepgaande maatschappelijke hervormingen. Hij herschikte de relaties met tijd en ruimte en ontwikkelde zich almaar verder: in steden waar stations, spoorwegen en stalen bruggen steeds meer de urbane omgeving bepaalden én op het platteland waar het landschap verscheurd werd door de trein. Hij werd ook ingezet voor het opkomende toerisme, gepromoot op affiches en onderverdeeld in drie klassen – een onuitputtelijke bron voor karikaturisten als Daumier.

Aan het einde van de 19de eeuw verkenden de impressionisten moderne onderwerpen, waaronder het thema van de trein. Stoomwolken, bewegende treinen, wisselende seinlichten in stations of langs spoorlijnen werden motieven die Monet, Caillebotte, De Nittis of Ottmann poogden weer te geven. In dezelfde periode maakten de gebroeders Lumière *L'arrivée d'un train en gare de la Ciotat*. Film en fotografie gingen ook dieper in op de trein.

De moderne maatschappij – gekenmerkt door haar snelheid, sensatie en geweld – wist ook de futuristen te fascineren. Severini, Carrà, Baldessari of Sant'Elia deelden deze fascinatie, terwijl Boccioni een van de eersten was die zich interesseerde voor de psychologische aspecten van het reizen.

De surrealisten keerden zich naar de reiziger: de psychologische dimensies kwamen meer op de voorgrond dan de fixatie op het moderne. Freuds onderzoek, dat gericht was op de effecten van de trein op de reiziger, voedde hun inspiratie. Max Ernst verdiepte zich in de microkosmos van de treincoupé, terwijl Blaise Cendrars de reis als een introspectief proces zag. De Chirico, Delvaux of Magritte creëerden alternatieve werkelijkheden getypeerd door tijdloze en roerloze treinen in vaak bevreemdende en verontrustende omgevingen.

Hoewel het enthousiasme voor de trein vanaf de jaren 1950 bij kunstenaars afnam, komt hij vandaag opnieuw centraal te staan. We leven in een tijd waar de moderniteit zich aan de omgeving moet aanpassen. Kunstenaar Fiona Tan presenteert een installatie gerelateerd aan deze thematiek

Expo 2 Fabrice Samyn: To see with ellipse

De kunst van Fabrice Samyn is doordrenkt van een duizelingwekkende poëtische kracht, neemt de realiteit onder de loep en doet onze vaste waarden wankelen. Zijn oeuvre zet aan om onze verhouding tot de tijd, het sacrale en het woord in vraag te stellen en loodst ons doorheen een zintuigelijke ervaring, die zowel intiem als spiritueel is.

Op uitnodiging van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten gaat Fabrice Samyn een subtiele dialoog aan met verschillende meesterwerken uit het Old Masters Museum en het Magritte Museum. Zijn werken zijn als een paard van Troje en veroorzaken resonanties en interferenties met de collecties die onze kijk op de kunstwerken ontwrichten.

De kunstenaar, die even ongrijpbaar is als zijn werk, beheerst zowel de klassieke als de moderne technieken. Met behulp van zijn schilderijen, sculpturen, tekeningen, foto's, geschriften of voorstellingen wil de kunstenaar het zichtbare op de proef stellen.

Expo 3 Rachel Labastie: Remedies

De hedendaagse beeldhouwster Rachel Labastie werpt een kritische blik op de moderne maatschappij en hoe deze onze lichamen, zowel lichamelijk als geestelijk controleert en vervreemdt. Ze is een meesteres in paradoxen, voortdurend spelend met de ambivalente betekenis van vormen. Centraal in haar werk staat het gebruikte materiaal, geladen met persoonlijke en collectieve herinneringen, wat bijdraagt bij tot de sensualiteit van haar kunst.

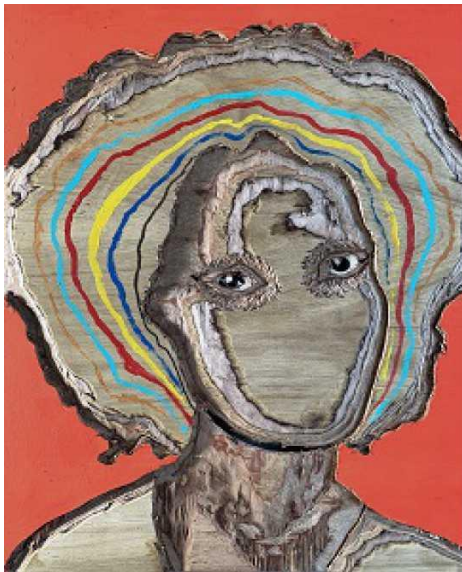
Haar sterke creativiteit komt ook tot uiting in het gebruik van uiteenlopende materialen (marmer, edel hout, transportkisten, riet, aarde, klei, porselein en steen). Met een combinatie van een ongelooflijke kracht en vastberadenheid, een onmiskenbare know-how en een oneindige nauwgezetheid, investeert Labastie haar volledige lichaam in haar kunst.

Dit najaar toont Rachel Labastie een dertigtal emblematische werken, een mix van terugkerende en nooit eerder getoonde kunstwerken. In het volledige oeuvre verdiept zij zich in het thema van de dualiteit en laat ons

de onverwachte, diepere betekenis van aanvankelijk schijnbaar eenvoudige zaken ontdekken. Op uitnodiging van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten creëert Rachel Labastie ook een werk "in residentie" en gaat de dialoog aan met een kunstwerk uit de permanente collectie. De kunstenaar koos voor een 'off-screen' interpretatie van "De dood van Marat" van Jacques-Louis David (1793) en zal zichtbaar zijn voor het publiek bij de opening van de tentoonstelling.

Via heel unieke wegen, komen de werken van Rachel Labastie in dialoog met die van Aimé Mpane. Deze twee kunstenaars, een vrouw en een man, stellen beide de symptomen in vraag die zich in onze maatschappij hebben ontwikkeld. Heel concreet en afgezien van de artistieke benadering, creëren ze een echte ruimte van bewustzijn en verdiepen ze zich in de mogelijke **remedies** rond het centrale oog van de Patio waar de werken worden verzameld op twee verdiepingen van het museum.

Expo 4 Aimé Mpane: Remedies

Aimé Mpane, één van de belangrijkste kunstenaars van Afrikaanse origine van vandaag, heeft zijn blik resoluut op de toekomst gericht. Hij combineert de ruwe aspecten van de zogenaamde 'primitieve kunsten' – door het bewerken van hout met een bijl op een traditionele manier – waarbij hij het verleden deconstrueert om daarna de stukken terug op te bouwen, aangepast aan de hedendaagse realiteit.

Het is de eerste keer dat een kunstenaar met Congolese roots in de Koninklijke Musea exposeert. Mpane reist tussen Kinshasa, zijn

geboortestad, en Brussel, zijn woonplaats, wat hem toelaat een vernieuwende en dynamische blik te werpen op zowel de kunstgeschiedenis als de geschiedenis van onze beschaving. Hij is een kunstenaar van de dialoog. Zijn werken zijn gekenmerkt door een eindeloze veerkracht en doordrenkt van hoop. Aime Mpané bouwt bruggen: in elkaar genestelde beelden, verrijkende realiteit, passages “aan de andere kant van de spiegel”... Zijn universum is de weerspiegeling van de gemoedstoestand van een ware “local nomade”: iemand die durft te vragen “waarom niet?”, iemand die durft te dromen over een broederschap tussen Congo en België, en de mensheid.

"De mensheid met zichzelf, de mens met de mens verzoenen. In mijn ogen is elk individu een atoom van dit enorme universele lichaam dat uit 7,8 biljoen atomen bestaat. De mensheid is echter ziek, zijn lichaam is uiteengereten, in stukken gesneden... alhoewel we allemaal dezelfde oorsprong hebben." Mpane droomt van een echt alternatief voor onze fouten uit het verleden en streeft naar een toekomst waarin andere soorten herdenkingskunst mogelijk zijn.

Op uitnodiging van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten werpt Aimé Mpane een unieke blik op een kunstwerk naar keuze uit de vaste collectie. Hij kiest onmiddellijk voor: “Vier studies van het hoofd van een Moor” (1614), door Peter Paul Rubens. Mpane kent het werk, die voor hem al heel zijn leven een grote symbolische waarde draagt. “Negerkoppen” -de oude titel van het schilderij- stond in de jaren ‘50 de keerzijde van een bankbiljet van 500 frank, met op de voorzijde het portret van Koning Leopold II. Mpane's versie van het meesterwerk is een tapijt-doek-sculptuur die aan het publiek bij de opening van de tentoonstelling zal onthuld worden.

Via heel unieke wegen, komen de werken van Aimé Mpane in dialoog met die van Rachel Labastie. Deze twee kunstenaars, een man en een vrouw, stellen beide de symptomen in vraag die zich in onze maatschappij hebben ontwikkeld. Heel concreet en afgezien van de artistieke benadering, creëren ze een echte ruimte van bewustzijn en verdiepen ze zich in de mogelijke **remedies** rond het centrale oog van de Patio waar de werken worden verzameld op twee verdiepingen van het museum.

Tip 3: KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Kunstberg te 1000 Brussel

Je reserveert zelf op voorhand online de tickets voor het museum:

<https://www.kbr.be/nl/museum/>

Er is geen rondleiding voorzien door de academie.

De collectie omvat een uitgebreide verzameling handschriften uit de Bourgondische tijd (de zogenaamde Librije van Bourgondië). Naast de originele handschriften van de Bourgondische hertogen worden er ook schilderijen, retabels, beeldhouwwerken, wapens en dagelijkse voorwerpen uit grote musea tentoongesteld om de historische context van de handschriften te schetsen. Tot de tentoongestelde topstukken behoren de Chroniques de Hainaut in opdracht van Filips de Goede met een opdrachtminiatur van Rogier Van der Weyden.

Maandag 18 oktober om 20u

Raadzaal Academie Beeld Temse

DAVID HOCKNEY

lezing én filmdocumentaire

Programma :

-Concrete info over daguitstap Academie Temse aan dubbeleexpo
David Hockney in Bozar Brussel op zondag 12 december

-Korte lezing over het oeuvre David Hockney door Leerkracht
kunstgeschiedenis Peter Jonnaert

-Vertoning filmdocumentaire DAVID HOCKNEY: A BIGGER PICTURE